

Administratia Administrativa
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Cărticari nefrancoate nu se pri-
nesc. Manuscrisuri nu se re-
trimite!

Biroaurile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22
Inserate mai primesc în Viena
Ludwig Kosselmann & Volger
610 Markt, Tenri, Schalk, Alois
Kerndl, M. Dukas, A. Oppel, J. Don-
nerberg; în București: A. V. Golt-
singer, Anton Kosselmann, Bernat;
Frankfurt: G. L. Danneberg; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețuri inserțiilor: o serie
garmondă pe o colonă 6 cr.
și 80 cr. sâmbra pentru a pu-
blicare. Publicații mai dese
după tarife și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANULU LIV.

„Gazeta” este în să-care și
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.

Se prenumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la ad. colectorilor.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrație, piața mare
Nr. 22, etajul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu două în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 6 cr. v. a. sau
16 bani.

Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 163.

Brașov, Mercuri 24 Iulie (5 August).

1891

Brașov, 23 Iulie v.

Ne-am tot gândit, că ore care pôte fi misiunea specială, ce s'a încredințat Sasului Guido de Baussnern, când a fost numit fișpan al comitatului Făgăraș, comitat apröpe cu deservire locuit numai de Români?

Eram nedumeriți, pentru-că nu înțelegeam de ce se fă la Făgăraș numit tocmai un Sas guvernamental, când erau atât candidați Unguri pentru acest post?

Acum iese la lumină, de ce guvernul Szapary a încredințat conducerea comitatului Făgărașului unui „luptaci energetic pentru idea de stat” saso-maghiar.

Un raport, ce-lu primim dela Făgăraș, ne spune, că în ședința din urmă a consiliului administrativ comitatensu, un membru român cerându-se i-se esplice în limba română raportul semestral al inspectorului de școle, a fost brusc respins de către domnul fișpan, care a declarat, că nu e admisă decât limba maghiară.

Las' că cererea memoratului membru a fost legală și în toate privințele corectă, der asemenea cereri au fost până acum respectate; fostul fișpan totdeauna a fost gata a face se se dea esplicări și în limba română asupra obiectelor, ce erau în discușiune.

A trebuit der se vină domnului de Baussnern pentru ca se înceteze și această praxă mai liberală și mai rațională și se se introducă regimul absolut al limbei maghiare. Așa înțelege fișpanul saso-maghiar chiamarea sa față cu stăpânii săi dela Pesta.

Refusul acestuia, despre care am vorbit mai sus, a produs

cea mai mare mâhnire între membrii români ai consiliului administrativ, cari s'au și depărtat din ședința în mod demonstrativ.

D-lu fișpan înțelegându în cele din urmă că parte mare din membrii români nici nu cunosc limba maghiară, s'a încercat se iasă din impasul, în care l'a adus orbul lui șovinism maghiar, publicându un ciudat și comic ordin, prin care dispune, că decă vreun membru al consiliului administrativ ar avé speciala dorință de a înțelege vr'unu obiect, ce se pune la ordinea zilei, atunci se mergică cu o di mai înainte la respectivul raportor și se ceră dela el esplicări prealabile.

Nu este genială idea d-lui Baussnern? În cele din urmă va merge pôte așa departe cu liberalismul său, încât va da voiă membrilor din consiliul administrativ se-și ducă cu sine în ședința câte un stenograf maghiar și câte un traducător român, ca se pötä încă stante sessione se se informeze despre cele ce se desbat în consiliu.

Ridiculositatea, la care orba tendință de maghiarizare trebuie se aducă astfel toate lucrurile, este mult mai mare chiar decât tragicul, ce-lu involvă în sine această tendință erostratică.

Românii Făgărașeni vor avé se-și tragă învătătura din procederea noului fișpan, și se iasă odată din apatia lor!

CRONICA POLITICĂ.

— 23 Iulie (4 August).

— Vorbind despre actuala situațiune parlamentară din Ungaria, „P. Hirap” dice, că până acum guvernul ni-l nu s'a gândit la o disolvare a camerei. Faptu este însă, că guvernul

caută mijlocele, prin cari se pötä paralisa obstrucțiunea. Ca un mijloc pentru ajungerea acestui scop, se va propune oätu mai curându din partea guvernului, ca se se prelungească termenul ținerii ședințelor d. es. astfel, ca ședințele se se începă la 9 ore a. m. și se dureze ne'nterupt până la 3 ore p. m. Decă însă „independenții” ar voi, ca se întindă și asupra raportului comisiunei de imunitate o discușiune de săptămâni întregi, atunci în fiă-care di se voru țină câte două ședințe.

— Astăzi părăsesce escadra franceșă portul Kronstadt și deja în Anglia se fac mari pregătiri pentru primirea ei. Șapte-spre-zece corăbii mari de răboiu voru fi în portul Spithead pentru ca se salute escadra franceșă. Și Regina Angliei va visita escadra franceșă și apoi va primi pe oficerii franceși în Osborne. În Portsmouth escadra va fi primită de șefii admiralității și de autoritățile orașenesci. Admiralul Carol of Clamvilliam va da în onörea oficerilor franceși un bal mare, er autoritățile orașenesci voru ospeta pe oficerii și pe soldații franceși. Primarul din Portsmouth s'a pus în legătură cu ambasadorul franceș din Londra și cu ministrul de marină franceș din Paris și va aranja un șir de petreceri în onörea oficerilor escadre franceșe.

— La cele publicate eri despre călătoria regelui Alecsandru în Rusia, adaugem următoarele sciri telegrafice sosite din Moscova: Regele Alecsandru, însoțit de marele duce Sergiu, a vizitat biserica Kreml și museul Kreml, er după aceea a primit pe tinerii oficeri sërbi, cari în armata rusescă își completează instrucțiunea militară. Mai apoi a vizitat museul istoric și esposițiunea franceșă. Sera la 6 ore s'a dat un prânz de gală la marele duce Sergiu în palatul așanumit „Petrovski.” Imposantă a fost primirea ce i-s'a făcut regelui în tabera militară unde a mers

însoțit de marele duce și de marea ducesă. Töte trupele erau în ținută mare, și l'au primit pe rege într'unu cerö, în sunetele a zece orchestre militare, cari töte cântau himnul sërbescu. Defilarea trupelor pe dinaintea regelui a durat tocmai o öră. La jocurile de cai ce s'au aranjat cu acestu privilegiu de cazacl, a privit tinerul rege din loja construită anume, cu un interesu förte viu și timp îndelungat. Sərbările s'au încheiat cu artificii, a căroru ultim punctu representa coröna Sërbiei și portretul regelui, strălucit înodrat în flacări. În fața acestui spectaculu întreaga taberă a erupt în strigăte de „ura!”

— Numercul din luna lui August al revistei „Contemporary Review” va conține articolul lui Crispi asupra raporturilor între Italia și Rusia. Foile englese publică diferite pasaje din acestu articol. Reproducem și noi următoarea schiță: „Crispi amintesc, că alianța triplă nu e opera sa. Aceea a fost ținta năsuințelor predecesorului său Mancini, care voia se pună stavilă intrigilor franceșe dela Vatican. Alianța triplă, dice Crispi, e numai de natură defensivă și defensivă este și politica la care a silit'o pe Italia turbulentă diferitelor partide din Francia... O țără, care ca Francia se află în continuă nelinișce și nu e guvernată după cum susțin republicanii, de o opiniune publică luminată, ci de o puternică birocrăție, trebuie, ca se ceră esistența alianței triple ca o garanție în contra spiritului de partid franceș. În posesiunea lui Crispi se află documente, cari dovedesc, că conducătorii clericalilor din Francia în anul 1887 au făcut papei seriose remonstrățiuni, fiindcă acesta nu prea observă strictu rolul de „Prisionerulu Vaticanului.” Curia fu admoniată, oä decă nu va continua atitudinea ei ostilă în contra unității italiene, atunci interesele bisericeii voru avé se suferi din cauza această. Ce va mai sta în calea amioției între aceste două națiuni, decă se va renunța

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

6)

Carnetul roșu.

Novelă, tradusă de Moșul.

V. Atentatul

În ziua următoare se presentă la mica casă solitară un curier, care dete proprietarului presupus al casei o depeșă din Simferopol, în care se împărtașia aliatului, că linia de călătorie a împăratului este hotărâtă și că împăratul va părăsi cetatea la 17/29 Noemvre, nöptea la örele 12.

Magdalena de Czrynowsky, însoțită de apărătorul ei, se duse la șură, ca se vedă pregătirile isprăvite ale conjuraților. Töte erau în cea mai bună rânduie. Un colțisor diu mica clădire era destinat pentru bateria, ce mai trebuia adusă; această se vedea după capetele de sirme, cari esiau din pământ. Droturile isolate, băgate într'o țevă de gutapercă așezată în pământ, se întindeau d'alungul grădinei și la sfirșitul părelui se ridicară la o mică ferestruie, din care se putea observa apropierea trenului. De aici trecură dincolo la canalul, ce sta în legătură cu casa.

Clădirea însăși stă din două părți: din clădirea principală cu două ridică-

turi și dintr'o clădire alipită, cu o ridicătură. Între amândou se află un canal îngust, care conduce până la păretele de scânduri, ridicat în mijlocul casei. Drotul mergea pe fundul canalului și se ridica sus pe părete. De aici fu condus în etajul al doilea și pe sub padiment până la colțul odăii de durmită, într'o lădiță, în care se afla un aparat de a lui Ruhnkorff. Din lădița acesta mergea drotul d'alungul părelui pe sub covör și pe sub podele mai departe până la un loc, unde era așezată țeva pentru conducerea apei. Țeva această, care de-oparte are scopul de a scuti droturile de umezică, de altă parte de a mijloci curenți în canalul de mină, conducea jos până în canal.

— „Töte sunt întocmite bine și genial”, dice Magdalena, după ce veduse pregătirile acestea, „der acum, amicul meu, trebuie se intru și'n mină, ca se mă convingă, că töte sunt în regulă.”

Leo Suchorukow se invoie și intrară amândoi în canalul întunecos, care conducea în zigzag până sub șinele drumului de feră. Aici aprinse Suchorukow o lumină de ceră și ilumină spațiul cel înalt.

Ca efectul dinamitei închise în bu-

teli de feră se fă și mai mare, aici se construi și un părete de pötră, de asemenea pe jos încă era pardosit cu pietri.

— „Ce însemnă rudele de feră, cari atörnă dela coperiș?” întrebă Magdalena, arătându două bucăți de feră provöcute cu vörfuri scilpiciose de otel.

— „Acestea sunt semnele șinelor, pe cari circulă trenurile, ce vin din Kursk. Când eram aici la sfirșitul minei, nu puteam soi pozitiv, decă nu cumva m'am greșit calculul prin mersul nostru în zigzag. Doi dintre conjurați se însărcinară, ca nöptea se sfredelescă pământul înghețat și apoi se ștergă orice urmă despre lucrarea lor. Li-a succedut, și după cum veți, calculii mei au fost buni. Trenul împărătescu trebuie se treacă peste locul acesta. Inchiderea lanțului prin mijlocirea a două droturi și—mina își face datorința sa infricosată.”

O privire plină de mulțumire din ochii Magdalenei fu răsplata vorbitorului. Pe urmă se întörseră înderăt acasă.

Aici îi aștepta deja un curier, care era însărcinat se aducă bateria, ce lipsia, dela inginerul, care locuia în mijlocul Moscovei.

Suchorukow se spăria, vedându pe curier fără baterie.

— „Ei!” întrebă grăbit pe cel ce îi sta înainte.

— „Bateria este gata, der inginerul nu vré se ni-o predea.”

— „Pentru-ce?”

— „Nu spune nici un motiv.”

— „Are vre-unu prepus?”

— „Precum mi-se pare... da.”

— „Atunci vom fugi inte amândoi la el, se'ncercăm, döră vom căpeta-o. Tu vei înșoița prietini numai decătu, er eu mă voi înțelege cu încăpșinatul acela. Magdalena va rămâne aci.”

Töte celelalte dispoșiții se luară curenđu. Și fiindcă din norocire trecea pe dinaintea unui isvoicic o sanie golă, puteau se ajungă ușor în Moscova. Timpu nu mai era de loc de pierdut, pentru-oä a doua di sosia împăratul.

Timpul astăzi de locu nu voia se mergică înainte. Peste patru öre trecură deja, de când plecase Leo Suchorukow cu soțul său și Magdalena aștepta totu înășert cu se se re'ntörcă. Poșiția izolată a casei îi permitea se observe ne-băgat în semă cărările, ce duceau spre

la politica tradițională de a vedea pe Italia neunită? Toți bărbații de stat ai Italiei i doresc Franței bună stare și prosperitate în dezvoltarea ei...

Francesii și Ungurii.

Cunoscutul publicist francez Jules Delafosse, deputat din departamentul Calvados a scris nu de mult, că presa franceză nu este bine informată despre luptele dintre Maghiari și națiunile slave și române din regatul ungar și că are numai o slabă idee despre aceste lupte. Delafosse dojenesc în deosebire pe Francesii pentru simpatiile ce le-au arătat și le mai arată Ungariei și Maghiarilor scriind între altele:

Mai pretutindeni în Franța Ungurii sunt priviți ca amicii noștri și suntem obișnuiți a lăuda sentimentele cavaleresci ce-i animază. Kossuth și insurecțiunea grandioasă dela 1848, etă ce reprezintă pentru noi Ungaria; și noi cum suntem, din instinct, cu toate popoarele care se revoltă, ne-am făcut o opinie despre legenda revoluționară. Dacă Ungurii ar fi însuflețiți numai de iubirea de independență, nu i-am pute decât să-i laudăm; dar ei sunt mai veritabil laomi de dominațiune. Este o rasă vităz și falnică, der gelosă, orgolișă, egoistă, care nu voiesc să împartă cu nimenea drepturile și libertățile, ce le revindecă atât de mândru pentru ea. Cu toate că sunt în minoritate în Transilvania, Maghiarii au pus mâna pe toate. Iși poște face omul o idee despre liberalismul lor decât va avea în vedere, că ei nu acordă decât un singur mandat de deputat celor 3 milioane și jumătate de Români, care sunt sub stăpânirea traslăitană.

Ei sunt cinci milioane și nu se mulțumesc a avea partea jumătate a imperiului, ce-l domni. Ei sunt, mai mult ca Germanii Austriei, care dirigă politica esterișă sau mai bine zisă care au supus-o direcțiunii Germanilor.

Francoia n'are adversari mai rezoluți decât cum sunt Maghiarii, nu pentru-că ne-ar urî, însă pentru că sunt împotriva alianței franco-ruse și pentru-că supremația Germaniei este condițiunea necesară a dominațiunii lor proprie.

Ar fi bine ca să se țină seamă de acesta la noi și ca presa franceză, atunci când se ocupă de străinătate, să renunțe de ași bate joc de cetitorii ei cu dovețile reciproce de simpatie ale

Franței pentru Ungaria și ale Ungariei pentru Franța. Această solidaritate de inimă între Maghiari și noi este o pură nerozidă. Interesele noastre sunt din potrivă cu naționalitățile care scutură jugul dualismului austro-ungar și caută a cuceri autonomia lor și prin acesta partea de influență ce li-se cuvine în imperiu și acolo unde sunt interesele noastre trebuie să fi și simpatiile noastre.

„Pester Lloyd“ primesc o corespondență din Paris, care se plânge amar, că o parte a pressei franceze îndreptă acum atacurile ei în contra dualismului austro-ungar și a Ungurilor, se plânge că deputatul Delafosse cere ca Franța să facă cauză comună cu naționalitățile ce se află „sub jugul dualist“.

Nu puțin îl turbură pe corespondentul foicei din Pesta și împrejurarea, că însuși „Journal Officiel“ publică o dare de seamă despre conferența ținută de d-lu Ocășianu în societatea etnografică. Este surprinzător, dice el, că diarul oficial deschide colonele sale „atacurilor ce le îndreptă un irredentist român în contra dualismului și a statului ungar“.

Cetitorii noștri cunosc cuprinsul conferenței despre care e vorba și prin urmare pot să judece decât este sau nu întemeiată plângerea corespondentului dela „P. Lloyd“.

SCRILE ȚILEI.

— 23 Iulie (4 August.)

Moștenitorul tronului român, principele Ferdinand, după cum anunță diarele din România, se va stabili în Iași, unde va avea o casă civilă și militară proprie. Pentru acesta va da regele Carol în fiă-care ană o sumă de 250,000 de franci din caseta sa privată.

Un nou aparat de semnale. Ministrul ungar de comunicațiune aflând despre catastrofa dela Saint-Mandé, a avisat direcțiunea căilor ferate de stat ungar, ca cât de curând să examineze noul aparat automat pentru semnale (patent Sponar-Adler). Acest aparat automat are chiămarea să împedeze ciocnirea de trenuri atunci, când aparatele optice de semnale nu se vedă bine sau sunt așezate fals. Examinarea acestui aparat se va face în 5 August în prezența unei comisiuni de specialiști.

***

oasă, der fiă-care privire în afară se părea mai mult, că o întărește în credința, că vre-unu incident grav, poște chiar trădare, a putut să nimerescă în ora din urmă planul proiectat.

Incepea acum să însereze, când etă în sfârșit sosesc în fugă desperată o sană, din care sare Leo și tovarășul său. Ei ridică din sană o lădiță mică și o duseră cu îngrijire în casă. Sana se întorse numai decât și grăbi către cetatea cea cu 100 de turnuri.

După ce mai trecu o jumătate de oră, etă că amândoi bărbații, cu sudori pe față, intră în odaia.

— „S'a isprăvit! Bateria e în mâinile noastre și va funcționa în momentul de lipsă“.

Magdalena îmbrășișă pe bărbatul ouragios și plânse de bucurie.

— „Nu există alt mijloc“, strigă ea, desfăcându-se de densusul, „decât forța, prin care se poște asigura milionelor de locuitori din împărăția rusă un grad de libertate, în contra căreia puterea brută a unui Țar crud și egoist și a mirmidonilor lui se opune cu atăta tărie“.

Leo și soțul său goliră câteva pa-

hare de Bordeaux, ce se afla pe masă, și obosiți se aruncară pe sofa.

— „Era gata să desperăm“, încep Leo, „pentru-că pe când noi, cu vre-o câteva ore mai înainte, ne felicitam de terminarea exactă a minei, electricianul se părea în faptă, că a avut prepus, căci se opuse hotărât de a ne estrada bateria. A trebuit să mă întrepun cu totă elocința mea, ca să înduplec pe omul, care se îndoaia a ne da bateria. În urmă ni-o dete. Ea e la loc, der acum, la lucru. Cam în 30 de ore împăratul va sosi aici, până atunci avem de lucru de ajuns. Prietini noștri au plecat deja către sud, noi de asemenea trebuie să ne gătim toate pentru cazul, când n'ar succeda întreprinderea“.

— „Te'ndoesci ceva, Leo?“ întrebă Magdalena.

— „Noi trebuie să ținem cont de toate eventualitățile“.

Se gătiră de drum, peste noapte veniă erăși mai multe sanii, ai căror voiajori intrară pe timp scurt în casă și eră se depărta.

După o noapte aprăpe intră nedurmită, începă ziua următoare și cu ea se apropiară orele multă așteptate. Mai multe depeșe adresate aliaților în

Monarchul la Bistrița. Se scie, că Maiestatea Sa monarchul a hotărât să vină în toamna aceasta la Bistrița pentru a lua parte la manevrele, ce se vor țină în toamna aceasta între Bistrița și Reghin. Programul de călătorie al Maiestății Sale este deja stabilit. Maiestatea Sa va sosi la Bistrița în 12 Septembrie; în 13 Septembrie vor fi primite în audiență diferitele deputațiuni; în 14, 15 și 16 Septembrie, Maiestatea Sa va esista la exercițiile finale ale corpului 12 de armată; în 16 Septembrie după prânz Maiestatea Sa va pleca la Timișoara.

***

Manevrele de toamnă ale honveților vor dura 35 de zile. Trupele districtului 6 de honveți (Clușiu) brigadele de infanterie 75 și 76 (Rgmt. Inf. 21, 22, 23 și 24) vor face exerciții în brigadă lângă Târgu Mureșului între 4 și 8 Septembrie; din 9 până în 11 Septembrie vor face exerciții în divisiune, după terminarea cărora, din 13 până în 15 Septembrie, vor lua parte împreună cu armata comună la manevrele finale de corp între Bistrița și Reghinul săsesc, în legătură cu corpul alt 12-lea de armată din Ardeal.

***

Congresul internațional pentru serviciul sanitar. În adunarea generală a orașului Budapesta a hotărât, ca să se trimită o deputațiune la președintele congresului internațional pentru serviciul sanitar și pentru demografia, în trinită rândul acesta la Londra, pentru a-l ruga, ca peste trei ani congresul să se țină în Budapesta. Ministrul ungar de interne li-a făcut cunoscut cetățenilor din Budapesta, că în privința acesta s'au și făcut pași de lipsă prin intermediul ministerului de externe și președintele congresului a primită cu bucurie invitarea.

***

Cercul Sidoli. Astăzi, la 8 ore seara mare reprezentațiune în beneficiul Familiei Bono. Vor debuta pe cal destoinicii membri ai acestei familii, precum și artiștii și clownii acestei societăți. Programul e compus din piesele cele mai alese ale repertoriului, dintre care amintim pe cea mai tină călăreță beneficiantă Michaela Bono, care va pași pentru întâia dată în pirott pe cal apoi Bono și d-ra Adela. Beneficiarii vor esecuta pe cai frumoși piesa „Pas des deux nouveaux“. De asemenea va debuta și Mstr. Alexander în „Jeu de Icaria“ membru al familiei Varady. Agilul elefant „Blondin“ cu frumosul „Pony“ și mămuța „Joco“ nu vor lip-

si a contribui la succesul reprezentațiunii — Cercul e vizitat în fiă-care seră de un public numeros. Nu puțină atențiune i-se dă elefantului „Blondin“ și cailor frumoși dresați cu măestrie demnă de totă lauda. Am înțeles, că nu peste mult va sosi dela Iași și tinărl Sidoli, care în cooperare cu întrega societate va da mai multe reprezentațiuni nouă și dintre cele mai alese.

***

Congresul internațional geografic se va țină în Berna, și anume dela 10—14 August n. c. În decursul congresului s'a proiectat a se face în Berna și esposițiune geografică internațională, care va dura până la 18 August.

***

Reprezentațiuni teatrale. În orașul Slatina (România) s'a dat două reprezentațiuni teatrale de studenții Slatineni sub conducerea d-lui profesor I. Moisil și cu concursul d-șorei Cornelia Stanculescu și Ecaterina Michailescu o reprezentațiune s'a dat Joi în 18 Iulie v. cu programul: Kir Zuliaridis, comedie de V. Alecsandri și Cetatea Neamțului, dramă istorică de V. Alecsandri er alta Sâmbătă în 20 Iulie v. c. cu programul: Ginearele lui Hagi Petcu, comedie de V. Alecsandri și Creditorii, comedie de V. Alecsandri. Aceste reprezentațiuni s'au dat în folosul unei excursiuni în România și Transilvania.

„Agitatori români.“

Sub acest titlu publică guvernamentală „Kolozsvar“ dela 3 August un vehement articol de fond, în care „incrimină“ pe Români Ardeleni din cauza Memoriului studenților români dela București, sub cuvânt, că atât acest Memoriu, cât și toate mișcările românesce produse dincoace și dincolo de Carpați, sunt puse la cale de Ultra-Români ardeleni; se plânge apoi în contra „toleranței“, veți Dómne, și a „liberalismului“ ungaresc, er la fine își termină articolul cu următoarele cuvinte caracteristice:

„Numai forța brută poște să impună acelor mase neculte, care aici acasă și pe pământul românesc voesc să le răsvrătescă în contra noastră. Aceste mase trebuie să facem să simtă, că noi suntem o putere, care nu scie ce-i gluma și decât lovesce, această lovitură nu i-se poște da îndărăt“.

„Și nu atât masele, cât mai mult pe agitatorii lor trebuie să-i tractăm cu o strictețe esemplară. În părțile ardelenene trebuie stărpitate mărcinele, din care

tate de oră vine trenul cu suite. Pristavul dela Rogoști tocmai își adunase gorodovoi, ca să se întorească cu ei la Moscva, când de-odată resună o exploziune înfricoșată.

Mina așezată dela casa cea mică își făcuse datoria sgduitore.

În urma exploziunii, locomotiva dinainte se desfăcu de tren, a doua derailase. Alt patrulă vagon cu bagagiul se întorse cu roțele în sus. Așa tare fu puterea de exploziune, că a fost ridicat formală dintre vagon. Tote vagonetele au sărit de pe șine, câteva s'au pusă cruciș peste drum.

În momentul dintăiu nimănu nu-i trecea prin minte, că exploziunea vine dela o mină, ci în genere se credea, că a explodat căldarea vre-unei locomotive ori s'a rupt un pod și că sgomotul s'a produs în urma acesta prin grămădirea vagonelor unul asupra altuia.

De aceea primele măsură polițienescă se mărginiră numai asupra întoarcerii și păzirii vagonelor cu bagagi. Abia după-ace s'au mai recules din spaima cea dintăiu, poliștii încongiurară casele din apropierea locului, unde s'a întâmplat nenorocirea. (Va urma.)

Moscva prin curier proprii se aduseră în casa cea mică și instruiră pe Leo Suchorucow, sau cum se numia el mai târziu, Leo Hartmann, despre mișcarea trenului împărătesc și sosirea lui proiectată în Moscva.

Amesurat proiectul de călătorie, statorit la început, înaintea trenului împărătesc merge de comună trenul cu suite, sau trenul cu bagagiul. În călătoria împăratului spre Moscva, avea să se urmeze proiectul acesta, der în Simferopol se făcu schimbare, așa că în loc de trenul cu suite împărătesc, merse mai întâi trenul separat al împăratului.

Împăratul trecu fără să i-se întempe ceva.

Înaintea de sosirea împăratului în Moscva, pe amândou părțile liniei ferate Kursk erau așezăți gorodovoi tot la 25 pași unul de altul. Începând dela granița ocolului de Moscva, până la podul lui Vladimir steteau funcționarii de poliție din partea cetății numită Rogoști cu pristavul lor; la puntea, așezată lângă berăria din Sfîromatniki, era pristavul din partea cetății numită Lefort, cu gorodovoi lui. După - ce trenul imperial trecuse norocos înainte, etă cam după o jum-

se fabrică memorande și proclamațiuni. Acesta este cel mai dinte lucru, ce trebuie să-l facem. Aici acasă trebuie să ne câștigăm autoritatea puterii, care apoi să impună și în România."

Credem, că nu mai e lipsă a comenta aceste trufase isbucniri ale îngâmfarei și patimei ungurești. — Proverbulă dice: brósca se umflă până ce crepă!

Din comitatul Huniădorei.

Petrecerea din Baia. — Adunarea Despărțământului VIII (Deva) ală Asociațiunei.

— La 11 Iulie, Românii din Baia au arangiat o petrecere cu dans în favorul „Reuniunei femeilor române din comitatul Huniădorei."

Petrecerea a reușit peste așteptare și publicul a fost multumit pe deplin, atât cu primirea cât și cu atențiunea, ce a observat la această frumoasă convenire. Meritul cu drept cuvânt se cuvine în prima linie d-nei *Anastasia Moldovanu* și dragălașei sale fiice d-ra *Ela*.

Merită să însemnăm, că la această petrecere au participat și Nemții și puținii Maghiari din Baia și jur și pe cât am observat, cu toții s'a aflat bine între noi. La această petrecere au mai luat parte foarte mulți Români și de pe la Deva, Baia de Crișiu, Bradu, Săcărâmbu și din alte părți. Tinerimea a jucat până în albe țorii.

Ne bucurăm, că Reuniunea femeilor române din comitatul Huniădorei ocupă teren și în acele părți; deci nu putem decât să lăudăm viul interes, cu care Baițenii și cei din giur nisuesc a înainta scopul reuniunei amintite. Să ne vedem adese la asemenea conveniri plăcute și folositoare.

— Cu o săptămână mai târziu, adică la 19 Iulie, ne-am întâlnit la o altă frumoasă și însuflețitoare convenire, — la adunarea generală a „Despărțământului VIII" (Deva), ală Asociațiunei, ce este an s'a ținut în romantica comună Săcărâmbu.

Pe cum se anunțase, frații din Săcărâmbu — încă de cu bun timp au făcut mari pregătiri, pentru ca ziua de 19 Iulie să fie o adevărată sărbătoare culturală românească.

Pe la opt ore dimineața, comitetul arangiator cu vre-o 16 călăreți, recrutați mai cu seamă din teologii din Sibiu, cari veniseră anume ca să asiste la adunare și să participe la concertul și balul anunțat, a eșit întru întimpinarea subcomitetului Despărțământului VIII și a oșpeților, cari veniau din părțile Devei și Zarandului, până la marginea hotarului Săcărâmbului, la „Bolovanul" din Hondolu.

Nu peste multă sora sub-comitetul și alți oșpeți din mai multe părți ale comitatului.

Președintele comitetului arangiator, d-lu Alimpu Oprea, salutând oșpeții sosiți, apoi bineventând subcomitetul Despărțământului, invită cu căldură pe toți a urca carele și călăriele puse la dispozițiunea publicului.

După ce directorul, d-lu Ioan Simionășiu, mulțami de buna primire, damele se urcară în car, ér domni pe cai și între urări de „să trăească" porni un pitoresc caravan.

Era interesantă a vedea o mulțime de dame și domnișore urcate în car cu boi și un caravan de călăreți tineri, înaintând între cântece și glume țepișul drumu al Săcărâmbului.

Aprope două ore a înaintat această societate veselă, oprindu-ne adese-ori ca să admirăm grandioasa priveliște ce ni-se prezintă din ce în ce mai interesantă.

Ajunși în capătul comunei Săcărâmbu, oșpeții fură așteptați cu muzica și de aici înaintarăm totu între aclamări de bucurie până în piță. De aci merserăm cu toții la biserica gr. or., unde deja se încep sânta liturgiă. Sub decursul serviciului divin, oficiat de protopopul Vasile Demianu din Bradu

și de alți doi preoți, a cântat corul teologilor din Sibiu. Antica biserică nu a putut cuprinde pe toți, câți au alergat aici, și așa o mare parte din popor a trebuit să stea în jurul bisericei.

Cântările ce poporul a auzit cu această ocaziune, au răpit inimile tuturor, încât pe fața fi-căruia se putea ceti o pietate sinceră și o mândrie națională, vedând progresul și viul interes, ce inteligința și tinerimea noastră a arătat poporului de aici, care rar are ocaziune a asista la o asemenea sărbătoare.

După serviciul divin, directorul Despărțământului VIII, d-lu Ioan Simionășiu, salutând cu căldură pe cei intruniți și arătând scopul, ce Asociațiunea Transilvaniei nisuesc a ajunge, apoi arătând chiamarea despărțământelor, declară adunarea generală de deschisă. Incețând aclamările de „să trăească", se ridică octogenarul protopopu, Rvds. d-nu Sabinu Piso sen. și într-o frumoasă vorbire mulțamesc subcomitetului, că a primit invitarea Săcărâmbenilor și salută cu „bine ați venit" pe toți cei de față, în numele poporului din Săcărâmbu.

Urmă acum raportul subcomitetului, cetit de cătră actuarul Dr. Alexandru L. Hosszu.

Din acest raport, adunarea a aflat, că subcomitetul despărțământului a executat mai toate conclusele aduse de adunarea generală ținută anul trecut în comuna Hondolu și că subcomitetul întru toate și-a implinit datorințele sale.

Speru, că alții vă vor raporta mai pe larg; eu spun numai, că debaterile au decurs în cea mai esemplară ordine, și că rezultatul material încă e îmbucurător, că s'au înscris mai mulți membri noi și s'au încasat și tacsele dela membrii vechi. Deosebit mi-a plăcut, că și țeranii au ascultat cu atențiune debaterile din adunare și au arătat un viu interes față cu ceea ce făcă cărturarii români.

Pe la două ore adunarea s'a terminat și publicul a plecat pe la visite și a face cunoscință cu inteligința din loc și jur. Intre oșpeții veniți la această adunare, am vădit pe judele în pensiu dela Tabla reg. din Tergu-Mureșului, D-lu Petru Piposiu; protopretul tractului Sibiu, d-lu Ioane Papiu, protopopul din Bradu, D-lu Vasile Demianu, apoi mai toți membrii subcomitetului despărțământului, mulți preoți și notari cu soțiile și fiicele lor din apropiere și din depărtare. Scurtu, adunarea generală a Despărț. VIII de este an s'a fost foarte bine cercetată și mult timp ne vom aduce aminte de orele, ce le-am petrecut la Săcărâmbu.

Prânțul comunu a fost în grădina zelosului și vigurosului cive, d-lu Pompiliu Piso, unde, laudă hărniciei și plăcutiei sale soții, s'au ospetat foarte bine — aproape la 200 de inși.

De sine se înțelege, că nici la această banchetă nu au lipsit toastele pentru președintele Asociațiunei, pentru comitetul arangiator și pentru Săcărâmbeni, pentru Reuniunea femeilor române din comitatul Huniădorei, pentru subcomitetu, pentru poporul român, pentru femeile române și celelalte.

Sub decursul banchetului a cântat muzica din Deva, totu piese românești și din când în când corul teologilor câte-o doină, câte-o cântare frumoasă și însuflețitoare. După banchet, publicul a făcut excursiuni prin preastiele pitoresc din apropiere.

Sera la 8 ore s'a început concertul. Sala nu a putut cuprinde pe toți cei ce alergară să asculte și să vadă ce soie tinerimea noastră, deci și aici, ca la biserica, o parte a trebuit să asculte pe la ferești produțiunea.

Corul teologilor din Sibiu a escelat și astă-dată și publicul au aplaudat cu însuflețire toate piesele cântate.

Dintre concertante, au escelat: d-ra Ela Moldovanu pe pian; d-ra Adelina Piso pe violină; apoi d-rele Krenczer și Bobotinu. A secerat aplause și tinerul basist d-lu Demianu.

După concertu, publicul a trecut în cortul din curte unde tineretul s'a pus la joc și a jucat cu multă vioiciune până în țorii de zi.

Înainte de a-mi încheia acest raportu mi țin de datoriă a aduce cele mai sincere mulțumiri d-lui Pompiliu Piso și vrednicului său ginere d-lui Alimpu Oprea cari cu o însuflețire rară, necuțând osteneță și jertfe, au făcut ca să părăsim Săcărâmbul, ducându cu noi o dulce și scumpă suvenir. Dăe Dumneșeu, ca Românii să aibă mulți barcați vrednici, ca d-lu Pampliu Piso și Alimpu Oprea.

Și acum să notez și aceea, ce trebuia să amintesc îndată la început. Precum se scie, adunarea Despărțământului VIII și serbarea cu acea ocaziune se anunțase de cu bun timp. Inimicii culturai și înaintării noastre au voit, ca și această convenire legală și fără nici un colorit politic să o suspicioneze. Șovinistii maghiari, după datină, mai întău au dat alarma în unele țiare jidano-maghiare, dicend, că Românii din comitatul Huniădorei vreu să facă o serbare demonstrativă la Săcărâmbu, deci au tras atențiunea autorităților administrative.

Acestu alarmu, pe cât de stupidu, pe atât de cu rea intențiune, a aflat mai întâi ecou în judele comunalu dela Săcărâmbu, care la indemnul unor Ungurași de locu a și fugit la proto-pretoarele Bela Barcsay în Deva și i-a denunțat, că Românii din Săcărâmbu vreu să facă lucruri mari acolo, în 19 Iulie.

Protopretorele a dat ordinu judelei comunalu, că de locu să întreb pe comitetul arangiatoru, că ce felu de adunare românească vreu să țină Săcărâmbenii la 19 Iulie și ca comitetul să înainteze cerere în scrisu, decă voesc, să se conoacă adunarea amintită, prezentând programul adunării cu subscrierea întregu comitetului arangiatoru.

De altă parte, consilierul de mine, a dat ordinu strictu băieșilor și mai alesu tineretului, ca să se țină departe dela acea sărbătoare.

Își pôte inchipui ori și care, ce impresiune au făcutu aceste dispozițiuni asupra comitetului și a Săcărâmbenilor. Comitetul arangiatoru însă, consciu de datoria sa, nu s'a intimidat, ci s'a dus de locu la pretur și s'a plânsu de nesicinița și tentațiunea oficioasă, ce tinde a împedea o lucrare legală, ce nu are nimic cu politica. În fine, ca pupază pe colacu, s'a amestecat în această afacere însu și comitele supremu, George Pogă, aducend la cunoscința comitetului arangiatoru, că va trimite unu delegat la acea adunare.

Intru adevăr, nu soii, de cine să ridi mai multu, de stupiditatea țiarelor maghiare-jidane, de bietul jude comunalu, de pripitul protopretoru său de ignoranța comitelui supremu? Au nu soiu ei încă, nici-după aproape trei-deci de ani, că Asociațiunea Transilvană își are statutele sale, întărite de însuși Majestatea Sa Monarhală, și că prin urmare, adunările generale ale Asociațiunei, precum și ale Despărțământelor ei, nu au să fie insinuate nici la judele comunalu nici la pretur și nici la comitele supremu? Regretăm, că d-lu comite supremu nu scie nici atât'a și regretăm cu atât mai multu, cu cât am aflat, din isvoru siguru, că d-lu comite supremu alu comitatului Huniădorei cu toate că au fost lămurit despre starea lucrului, totuși a aflat de cuviință a trimite la adunarea generală pe vice-notarul Iuliu Fodoru, ca delegat.

E dreptu, că tinerul Fodoru nu și-a prezentat credenționalele, dér a venit la Săcărâmbu și a asistat atât la adunare, cât și la banchet, ba și sera la concertu, probabilu pentru că

celu puțin cu prezența sa să intimideze pe cei slabi de ângeru. E faptu și aceea, că la 19 Iulie s'au concentrat mai mulți gendarmi în Săcărâmbu, dér bieții au trebuit să se întorcă fără lauri de victorii.

D-lu consilieru montanu a stat în visuină și așa nu am avut înalta fericiire de a-l vedea măcaru la banchet, pentru a-se convinge, ce politică făcă băiașii săi.

Cu toate aceste, noi ne-am făcut datoria și în mânia tuturor asupririlor, uneltirilor și neconvinițelor acestora, nu vom înceta a sprijini instituțiunile noastre culturale naționale.

Etă pentru ce adunarea generală a despărțământului VIII, ținută astă an la Săcărâmbu, ni-a impresionat atât de multu.

La revedere în Hațegu, la adunarea generală a Asociațiunei!

Correspondentulu.

Telegramele „Gaz. Trans."

(Serviciul biroului de cor. din Pesta).

Agramu, 4 Augustu. Comandantul de corp *Berchtolsheim* a declarat, că scirile privitoare la vorbirea sa din Carlstadt sunt cu totul intortochiate și neadeverate.

Londra, 4 Augustu. Diarul „Times" anunță, că în cercurile din Petersburgu circula, vestea că espunerea de motive pentru o alianță defensivă ruso-francesă scrisă de președintele Carnot și de ministrii franceși a fost deja aprobată de țarul Rusiei și semnată de ministrii rusesci.

Petersburgu, 4 Augustu. Regele Sârbiei dimpreună cu suita sa a sosit aici. La gară a fost primit de țarul și de toți marii duci. Salutarea a fost cordială. După ce monarhii trecu pe dinaintea frontului companiei de onore, se duseră în marele palat Peterhof, unde împărătesa și cu marele duces l'au salutată pe regele Alexandru.

Lisabona, 4 Augustu. Manifestațiunile revoluționare s'au continuat și sera, când a fost o ciocnire sângeră cu gendarmii, în care mai mulți inși au fost greu răniți.

Cununiă. D-lu *Stefan Necșu*, pretore în Branu și d-ra *Eleftera Dosiosu* din Brașov s'au cununat Sâmbăta trecută în biserica română gr. or. din Dêrste. — Dorim fericiire tinerei părech!

DIVERSE.

Taxele unui redactoru-șefu. Editorul și redactorul șefu al diarului „Sydney Herald" din Australia e un omu foarte practic. Anume el observă că primesc prea multe visite, cari îi răpescu timpul. Pentru ca să scape de atâtea visite supărătoase veni la idea originală, ca audiențele, ce le da să se plătesc. Pentru scopul acesta lipi un placat pe ușa cabinetului său cu următorul tarif: O convorbire de unu cêst 20 franci, o consultațiune de o jumătate de oră 10 franci; o convorbire de unu pătrar de oră 3 franci. O visită simplă la redactoru (fără convorbire) 1 franc. Față de idea acesta practică a redactorului șefu se nasce întrebarea: Decă editorul și redactorul șefu al diarului „Sydney Herald", are în fi-căre și de ce audiențe de câte o oră cu câte 20 de franci, cât timp îi mai rămâne ca să lucre și pentru diarul său? Să fie ore honorarele de audiență întregu venitul său? Acesta ar fi în adevăr un redactoru șefu *fin de siècle* — la antipodii noștri.

Proprietaru:
Dr. Aurel Mureșlanu.
Redactoru responsabilu interimalu:
Gregoriu Maioră.

Cursul pietei Braşov.

Table with columns for various goods like Banconote româneşti, Argint românesc, etc., and their prices.

Cursul la bursa din Viena.

Table with columns for financial instruments like Renta de aur, Renta de hârtie, etc., and their values.

Table listing various types of bonds and interest rates, such as ostu ungare, Amortisarea datoriei, etc.

Publicaţiune de licitaţiă.

Comuna bisericească gr. cat. Orşova, din tractul Reghinului, voindă a-şi edifica o biserică din material solid, în urma încuviinţării şi a aprobării planului de edificare...

Doritorii de a întreprinde edificarea bisericii au de a depune un vadiu de 10% a sumei de strigare, care este satorit pe baza preliminarului la suma de 8655 fl. 11 cr. în numărare seu în obligaţiuni de stat la mâna comisiunii licitaţore.

Condiţiunile dării în întreprindere, planul şi preliminarul referitor se pot vedea în cancelaria protopopescă din Reghin şi înainte de ziua licitaţiunei.

Reghin, la 31 Iulie 1891.

Pentru comuna gr. cat. bisericească Orşova protopopul tractual Petru Uilacanu, protopop gr. cat.

636,3—1

ABONAMENTE la "GAZETA TRANSILVANIEI" Preţul abonamentului este: Pentru Austro-Ungaria: Pe trei luni... 3 fl. — Pe şase luni... 6 fl. — Pe un an... 12 fl. —

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilă din 20 Iulie 1891.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta, etc.), train types, and departure/arrival times.